

tionskrav til de personer, der skal optræde som agenter, hvilket taler for, at det er særligt udvalgte danske politifolk, som anvendes som agenter. På den anden side forekommer der efter udvalgets opfattelse en række situationer, hvor det f.eks. er nødvendigt og forsvarligt af sprog- eller racemæssige grunde at anvende udenlandske politifolk m.v. I ganske særlige tilfælde kan det endog være nødvendigt at anvende privatpersoner. Udvalget har derfor fundet en regel, der forbyder private persons anvendelse som agenter, for restriktiv.

Det afgørende for udvalget er derfor, at det forbydes at lade agentvirksomhed udføre af privatpersoner, der på grund af afhængighedsforhold til politiet eller på grund af andre omstændigheder må befrygtes ikke at ville udføre opgaven på betryggende måde med hensyn til overholdelse af provokationsforbudet. I udvalgets lovudkast (§ 754 b, stk. 2) er der derfor medtaget en regel, der er udformet i overensstemmelse hermed.

Justitsministeriet er enig i, at man også i fremtiden bør følge den regel, som hidtil har været afgørende for politiets anvendelse af agenter, nemlig at politiet ikke må fremkalde en forbrydelse, som ellers ikke ville være blevet begået. Justitsministeriet finder, at den af udvalget foreslåede regel i § 754 b, stk. 1, hvorefter agentvirksomhed ikke må bevirke en forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed, vil være velegnet til at angive grænsen mellem den form for agentvirksomhed, som bør være tilladt, og de former, der bør være forbudt.

Justitsministeriet kan endvidere tiltræde, at der af hensyn til provokationsgrænsens overholdelse bør stilles visse krav til de personer, der skal optræde som agenter, og justitsministeriet kan tiltræde den i udvalgets udkast foreslåede regel i § 754 b, stk. 2, der jo ikke udelukker, at man efter omstændighederne anvender f.eks. udenlandske politifolk eller privatpersoner som agenter. Lovforslaget er derfor udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

3.5. Udvalget har side 170–171 og side 180–193 indgående drøftet spørgsmålet om *kompetencen* til at træffe bestemmelse om anvendelse af agent og spørgsmålet om efterfølgende kontrol med aktionen.

Udvalget fremhæver, at iværksættelse af en agentaktion i praksis stiller store krav med hensyn til hurtighed og smidighed. En forudgående forelæggelse af spørgsmålet for statsadvokaten eller retten ville tage så lang tid, at der ofte ville være nærliggende fare for, at man forspildte muligheden

for at anvende agent og dermed opklare lovovertrædelsen.

På denne baggrund er der enighed i udvalget om, at *kompetencen* til at træffe bestemmelse om indsættelse af agent som led i efterforskningen bør tilkomme *politiet*. Udvalget finder samtidig anledning til at anbefale, at politiet ved sine interne regler søger afgørelser om agentvirksomhed henlagt til *chefs- eller souschefsplan*.

Udvalget foreslår samtidig, at der (som § 754 c) indsættes en bestemmelse i retsplejeloven om efterfølgende *kontrol* med agentvirksomhed. Det foreslås, at kontrolfunktionen henlægges til *domstolene*. Der henvises til betænkningen, side 181 ff. Formålet med en sådan kontrol er dels at vurdere, om betingelserne for aktionens iværksættelse har været opfyldt, dels at kontrollere, om provokationsforbudet er overskredet. Rettens kontrol skal omfatte en stillingtagen både til foranstaltningens formelle lovlighed, herunder om provokationsforbudet måtte være overtrådt, og til dens betryggende udførelse, herunder med hensyn til valg af agentens person.

I sammenhæng med reglerne om domstolskontrol med agentvirksomhed foreslår udvalget (som § 754 d) en udtrykkelig regel om, at *forsvareren skal have underretning*, hvis politiet har anvendt agent. Om forsvarerens medvirken ved domstolskontrollen henvises i øvrigt til betænkningen, side 184–185.

Udvalget har i øvrigt særligt drøftet spørgsmålet om *afhøring af agenten i retten*. Et *flertal* på fem af udvalgets medlemmer finder, at der ved afgørelsen af, om en agent skal afhøres i retten, bør lægges vægt på de strafferetsplejemæssige hensyn til, at der sker en betryggende oplysning af alle de omstændigheder, der kan have betydning for sagens udfald – herunder hvorvidt der ved agentvirksomhed er sket overskridelse af provokationsgrænsen. På denne baggrund foreslår flertallet, at der i retsplejelovens § 171 som et nyt stykke 4 indføres en bestemmelse om, at retten – selv om den i stk. 2, nr. 3, nævnte fritagelsesgrund (at forklaring vil påføre vidnet selv eller hans nærmeste anden væsentlig skade) er til stede – kan pålægge vidnet at afgive forklaring, såfremt vidnet har virket som agent for politiet, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfund findes at berettige dertil.

Et *mindretal* på 2 medlemmer af udvalget kan ikke tiltræde flertallets forslag og finder, at de gældende regler i retsplejelovens § 171, stk. 3, er tilstrækkelige. Efter denne bestemmelse kan retten – selv om den i stk. 2, nr. 3, nævnte fritagelsesgrund